

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

**„ZDÁ SE, ŽE NANEJVÝŠ PEČLIVÉ A
KULTIVOVANÉ ŘEMESLNÉ PROVEDENÍ JE
NA VYMŘENÍ“ / L. Sutnar**

Barbora Aradská

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design
Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

**„ZDÁ SE, ŽE NANEJVÝŠ PEČLIVÉ A
KULTIVOVANÉ ŘEMESLNÉ PROVEDENÍ JE
NA VYMŘENÍ“ / L. Sutnar**

Barbora Aradská

Vedoucí práce: doc. M. A. Petr Vogel
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

.....

Podpis autora

Pod'akovanie

Rada by som poďakovala vedúcemu práce docentovi Petrovi Vogelovi, za všetky konzultácie, vďaka ktorým som začala vnímať výtvarné umenie úplne inak.

Ďakujem mojim rodičom a celej mojej rodine za všetkú podporu.

A v neposlednej rade, ďakujem našej dielenskej pedagogičke Mgr. Miroslave Veselej, že nám bola vždy na pomoc.

OBSAH

1. MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE	1
1.1 Prvý ročník	1
1.2 Druhý ročník	5
2. TÉMA A DÔVOD JEJ VOL'BY, CIEĽ PRÁCE	9
2.1 Téma.	9
2.2 Steampunk	10
2.3 Cieľ práce	11
3. PROCES PRÍPRAVY, PROCES TVORBY	13
3.1 Proces prípravy.	13
3.2 Proces tvorby	14
4. POPIS DIELA, TECHNOLOGICKÉ ŠPECIFIKÁCIE, PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ OBOR	17
4.1 Popis diela	17
4.2 Technologické špecifikácie	19
4.3 Prínos práce pre daný obor	20
5. ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	21
a) Knižní a periodická literatúra	21
b) Internetové zdroje.	21
6. RESUMÉ	22
7. ZOZNAM PRÍLOH	23

1. MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE

Jeden z prvých bodov pri vyplňovaní oficiálneho zadania k bakalárskej témy znel:

Uvedomiť si, kto som, odkiaľ prichádzam, kam smerujem - skôr ako začnem pracovať.

Myslím si, že to je jeden z najdôležitejších bodov. Pre pochopenie práce každého jedného výtvarníka, je potrebné pochopiť odkiaľ tvorca prišiel, čo zažil a ako ho to ovplyvnilo.

Keď spätne reflektujem svoju prácu, vidím ako veľa vecí bolo ovplyvnených mojimi predchádzajúcimi skúsenosťami.

Na strednej škole som vyštudovala odbor keramika. Je to materiál ktorý má mnoho možností a ja s ním pracujem veľmi rada. Avšak ako každý materiál, má aj svoje obmedzenia.

Keď som začala študovať šperk, pochopila som dôležitú vec. Súčasný šperk nemá hraníc, nemá žiadne obmedzenia. Toto je svet do ktorého ma náš vedúci ateliéru pán Petr Vogel uvítal. Vďaka nemu som začala výtvarnému umeniu chápať úplne inak. Nebolo to ľahké, ale naučil ma nad vecami rozmýšľať z rôznych uhlov a nikdy nedovolil aby existovala pri našom výtvore otázka, na ktorú nedokážeme odpovedať.

1.1. Prvý ročník

Úplne prvý šperk ktorý som vytvorila bol na tému pečatný prsteň. Je to téma, ktorá sa zadáva vždy v prvom ročníku bakalárskeho stupňa.

Prsteň samotný je zastúpený silným symbolom kruhu. Špecifikácia druhu prsteňa nám vymedzila účel. V tomto prípade pečatenie. Prirodzene som si vytvárala rešerš a snažila som sa zorientovať sa v rozsiahlom historickom kontexte pečatenia.

Funkcia pečatného prsteňa sa menila podľa toho ako sa vyvíjala spoločnosť.

“V stredoveku slúžili pečate ako legitimácia pre vyslancov. V 16. storočí sa zavosovali na reťaz na krk, 17. storočí sa upevňovali na hodinkový reťaz. V nasledujúcich storočiach stratili pečatné prstene svoju pôvodnú funkciu a nosili sa len ako šperk na ruku. Pre 19. storočie boli typické prstene ako jednoduché krúžky s intagliem alebo s monogramom na ploche korunky.”¹

Musela som si teda uvedomiť tri aspekty tohto zadania:

Pre koho chcem vytvoriť pečatný prsteň?

Čo chcem zaznamenať?

Akú bude mať tento záznam úlohu?

Rozhodla som sa vytvoriť pečatný prsteň pre seba. Hľadala som, čo je na mne najvýraznejšie, podľa čoho ma všetci hneď spoznajú. Po rôznych úvahách som objavila svoju pečať - môj hlas.

Myslím si, že sa o mne dá povedať, že môj hlas je značne výrazný. Rozhodla som sa nahrávať svoj hlas, no otázkou bolo čo chcem zaznamenať. Keďže by to mala byť pečať ktorá ma reprezentuje, vybrala som si zachytiť môj smiech.

Mottom tejto práce sa mi stal tento citát:

Ak chcete do človeka vniknúť a nazrieť mu do duše, neskúmajte, ako mlčí, alebo ako hovorí, alebo ako plače, ba ani to nie, ako blčí tými najvznešenejšími ideami, radšej sa mu prizrite, keď sa smeje. — Fjodor Michajlovič Dostojevskij²

---

¹ KŘÍŽOVÁ, Alena. Dějiny odívání Šperk od antiky po současnost. 1. vyd. Praha: NLN-Nakladatelství Lidové noviny, 2015. ISBN 978-80-7422-311-2. S. 33.

² Citaty-slavných.sk [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://citaty-slavných.sk/citaty/30527-fjodor-michajlovic-dostojevskij-ak-chnete-do-cloveka-vniknut-a-nazriet-mu-do-duse/>

Pomocou počítača som si nahrávala svoj smiech a krivku, ktorá sa graficky vytvorila, som použila na vytvorenie šablóny. (Príloha č.1)

Pomocou šablóny a technológie ťahaného profilu som vytvorila vystupujúci reliéf v sadre. Ten som následne odlievala do epoxidovej živice (epoxidové pryskyřice), ktorý som ďalej začisťovala a opracovávala.

Pri tejto práci som si uvedomila dve veci. Jedna z nich je, ako veľmi sme v kontexte svojho výtvarného myslenia ovplyvnený technológiami, ktoré poznáme a máme vyskúšané. V tejto práci som využila technológiu, ktorá je bežná v soche či keramike, tj. ťahaný profil, pretože som túto technológiu už kedysi používala, a to pri štúdiu na strednej škole.

Na druhú stranu som si uvedomila voľnosť a rozmanitosť výberu materiálu v médiu šperku. Ktorý však vyplýva práve myšlienkou, teda konceptom práce alebo použitím a funkčnosťou šperku. Môj výber materiálu a technológie v tejto práci je ovplyvnený výrazne mojimi predošlými skúsenosťami, no zároveň podporoval funkciu pečatenia. Výsledný prsteň je odliaty z epoxidovej živice (epoxidové pryskyřice), ktorá svojou dostatočnou tvrdosťou podporila funkciu pečatenia. (Príloha č.1)

Druhá klauzúrna téma je z pravidla “sedem brošní”. My sme mali tému “dych”. Bola to pre nás zmena voči pečatnému prsteňu, kde sme mali vymedzenú funkciu.

Rozmýšľala som nad tým, ako mi chýba domov a ako mám rada určité miesta. Na niektorých miestach sa cítim neprijemne a ťažšie sa mi dýcha. Začala som teda rozmýšľať nad nejakou “prvou pomocou” dychu. Hľadala som prístroje a veci kde sa vzduch nachádza a prirodzene som narazila na vzduchové bomby. Ich tvaroslovie sa stalo mojim inšpiračným bodom.

Chcela som uzatvárať vzduch z miest ktoré mám rada. Kde sa cítim voľná a kde sa môžem zhlboka nadýchnuť. Samozrejme som nebola schopná technologicky vytvoriť stlačenú bombu sama v ateliéri. Technológia a materiál ktorý sa na to používa sa vyrábajú priemyselne.

Tlakové fľaše sa vyrábajú bezšvíkové a zvarované obvykle válcovitého tvaru s konkávnym, konvexným alebo plochým dnom z uhlíkových a korózievzdorných ocelí, alebo hliníkových zliatin, prípadne kompozitou. Ocelové bezšvíkové fľaše sa vyrábajú z uhlíkovej oceli triedy 11 alebo legovanej ocele triedy 13 a 15 podľa normy ČSN ISO 4705. Fľaše sa zo základného vývalku za tepla vylisujú, vykovaľujú alebo späťne pretlačujú, ďalej sa tepelne spracujú (normalizačné žíhanie). Do hrdla sa vyreže príslušný závit. Pre zvarované fľaše je výrobný postup podobný s rozdielom, že sa fľaša zostaví z dvoch výliskou s pozdĺžnym zvarom.¹

No to ani nebolo mojím cieľom. V tejto práci išlo skôr o pomyselné zatvorenie vzduchu, prípadne iného predmetu do priestoru ampulky. Po rešerši kyslíkových bômb som zvolila materiál, s ktorým som už pracovala - meď a mosadz.

Mojím cieľom bolo spraviť malé otvárateľné nádoby - brošne, tvarom pripomínajúce stlačené bomby/ampulky na kyslík. Pružnosť kovu a technický ráz boli určujúce pri mojom výbere materiálu výslednej práce. Pre pilulkovitý tvar som si vyklepala dve pol guľôčky, jednu z nich som následne pripájala na narezanú časť trubičky.

Druhú časť som ku vznikajúcej bombičke nepripájala, a to z dôvodu otvárania a zatvárania.

Moje spočiatku nedostatočné technologické znalosti sa značne zlepšili vďaka práci na tomto klauzúrnom zadaní, vďaka čomu som určité technické prvky v mojej bakalárskej práci mohla rozvinúť inak.

---

¹ Wikipedia: Tlakové láhve [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tlakov%C3%A1_l%C3%A1hev

V tej dobe, keď som sa s technológiou kovu ešte len zoznamovala, som vôbec neuvažovala nad závitom ktorý by mi umožnil brošne uzatvoriť lepšie, stabilnejšie a ku ktorému sa kovový materiál priam nabádal. Uzatvorenie som teda riešila oveľa jednoduchšie - dovnútra nepripájanej pol guľôčky som jednoducho vlepila korok, ktorý sa zväčša využíva pri uzatváraní sklenených či keramických nádob.

Celú prácu som vytvárala z rôznych priemerov medených a mosadzných trubičiek. Túto cestu som si vybrala, pretože vrstvenie trubičiek a spracovávanie plechov do kruhovitých tvarov mi pripomínalo technické prvky od ventilov až po zmenšené kormidlá lodí. Z ampuliek sa teda zrazu stali lode a ponorky.

Práca s meďou a s mosadzou bola pre mňa remeselne veľmi náročná, pretože časti spojov neboli perfektne zaletované a celkový výraz začal náhodne nadobúdať "steampunkový štýl". Patina, ktorá sa vytvárala z množstva použitej striebornej pájky, z ohňa a oxidácie medi sa však stala neoddeliteľnou súčasťou a charakteristickým prvkom tejto práce. (Príloha č.2)

1.2. Druhý ročník

V nasledujúcom ročníku sme dostali zadanie na tému "vzťah".

Zamýšľala som sa nad medziľudskými vzťahmi. Polemizovala som nad tým, ako nám ľudia do života vstupujú a opúšťajú ho, koho a podľa čoho si vyberáme, a prečo niektoré vzťahy musíme budovať náročnejšie a niektoré zdanlivo jednoduchšie, bez väčšieho úsilia. Pri týchto úvahách som sa dopracovala k metafore, že vzťahy sú ako domčeky z kariet.

"Vzťah je ako domček z kariet, pomaly a s trpezlivosťou ho buduješ, no stačí malý závan a všetko sa zrúti." (úryvok z môjho denníku)

Rozhodla som sa teda vytvoriť svoju osobnú sadu kariet z drevenej dýhy, kde každý človek, ktorého si vyberiem, dostane určitú kartu s jemu prideleným symbolom.

Svoje vzťahy som si rozdelila do dvoch kategórií:

1. Ľudia, ktorých si nevyberáme a sú tu pre nás celý život. Rodina.
2. Ľudia, ktorí prichádzajú a odchádzajú.

Pre rodinu som si vybrala symbol kruhu - nekonečna. Každý člen dostal veľkosť kruhu podľa postavenia v rodine voči sebe a voči mne. Kruhy som jemne vryla do dýhy a následne ich nechala pozlátiť.

Kruh, jedno z najčastejších symbolických znamení, býva chápané vo vzťahu a v protiklade ku štvorci. Kruh vedie späť do seba, a je preto symbolom jednoty, absolutna a dokonalosti; v súvislosti s tým a symbolom nebies v protiklade k zemi a duchovného v protiklade k hmotnému. Úzko symbolicky súvisí s kolesom. Ako nekonečná línia je symbolom času a nekonečnosti, často znázorneným v podobe hada hryzúceho si vlastný chvost. V mag. praktikách slúži ktuž ako účinný symbol ochrany proti zlým duchom, démonom apod. S tým tiež súvisí ochranná funkcia, ktorá sa prisudzovala opasku, prstenu, obruči, kruhovým amuletom atď. V inej súvislosti, např. v kresťanství, znázorňujú rôzne duchovné hierarchie alebo rôzne stupne stvorenia. Tri vzájomne prepojené kruhy symbolizujú v kresťanstve trojjedinosť Boha. Vo štvorci vpísaný kruh je bežným kabalistickým symbolom iskry božského ohňa skrytého v hmote.¹

Pri druhej skupine som rozmýšľala o mne a tom druhom človeku ako o dvoch bodoch ktoré sa stretli.

Symbolom sa stala úsečka ktorá zobrazovala cestu nášho vzťahu. (Príloha č.3)

---

¹ BECKER, Udo. Slovník Symbolů. 2002. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-612-8. S. 132

Pri umiestňovaní symbolov som vždy vychádzala z rovnakého princíp. Položila som si dve karty vedľa seba a opísala som ich kružnicou. Takto som bod, ktorý znázorňoval mňa mohla určiť v strede kružnice a v mieste stretnutia hrán oboch kariet. Týmto spôsobom som napríklad vytvorila kartu pre moju matku a otca. Jedna strana kruhu (resp. polkruhu na jednej karte), ktorého stredom som ja, bol určený pre mamu a druhá strana kruhu (teda identický polkruh na druhej karte) bol určený pre môjho otca. Keď sa tieto dve karty prepojili, vytvoril sa kruh a tým došlo k utvoreniu mňa samej. (Príloha č.4)

Moje miesto sa nezmenilo ani pri narysovaní úsečky. Postupovala som tak isto ako pri znázornení kruhu, seba som umiestnila do stretu hrán oboch kariet. Druhý bod úsečky som určila tak, že som si kružnicu, ktorá opisovala obe karty, rozdelila na počet bodov, podľa toho koľko ľudí zamýšľam výsledným produktom obdarovať. Týmto systémom môžem kružnicu rozdeľovať v podstate neobmedzene a body nekonečne pridávať. Pri pomyselnom prekrytí všetkých kariet sa mi vytvárajú strieborné lúče ("paprsky") slnka. Pretože ľudia, ktorí budú obdarovaní týmito kartami sú moje slnko.

Pri práci na vytvorení zapínania kariet som pokračovala v získaných technologických znalostiach a v nadobudnutej praxi pri letovaní. Mojm cieľom bolo dosiahnuť to, aby karty fungovali ako samostatné objekty, no zároveň bolo možné nasadiť si ich pomocou odnímateľného zapínania.

Takto si nositeľ karty môže sám určiť, či kartu chce nosiť na oblečení ako brošňu, alebo ju bude mať voľne ako objekt. Na druhú stranu som sa snažila aby zapínanie malo funkciu "prepájača" všetkých kariet - teda všetkých mojich vzťahov. Prialo som si, aby bolo možné vystavať objekt, ktorý by ma obklopoval a ja by som sa stala centrom, teda bodom v strede kružnice, obklopená ľuďmi.

Mojím zámerom bolo aby sa karty dali v určitých uhloch ohýbať a zároveň spájať. Preto som sa rozhodla spraviť odnímateľné zapínanie, ktoré fungovalo na princípe pružnosti kovu s pántom. (Príloha č.4)

Pri hodnotení tejto práce, bolo toto riešenie kritizované, pretože sa môže stať, že dýchové karty pri tlaku prasknú. S touto kritikou plne súhlasím, no v danom čase som ešte nevedela ako inak by som tento problém vyriešila. Je možné, že v budúcnosti použijem pri výrobe úchyty - zapínania iný postup, ktorý mi umožní získať hlbšie technické poznatky, ktoré si neustále prehľubujem.

Bolo to práve ďalší semester, kedy som si technické a praktické zručnosti v spracovaní kovov rozšírila azda najviac. V tomto čase som vycestovala na zahraničnú stáž do Barcelony na univerzitu L'escola Superior de Disseny i d'Arts Llotja.

Táto stáž ma obohatila hlavne o rôzne technologické postupy, ktoré som si predtým nemala možnosť vyskúšať. Prvý krát som pracovala so striebrom. Okrem toho som si sama tento materiál pripravovala stavovaním čistého striebra s meďou v pomere aby výsledná čistota striebra v zliatine bola 925, vhodná na ďalšie spracovávanie.

V technológii som urobila posun pri výrobe dutého prsteňu. Ku koncu mojej stáže sme pracovali s dutým náramkom na pánty s "jazýčkovým" uzatváraním. Skúsila som si aj odlievanie do delfy a pracovala som s voskom. (Príloha č.5)

2. TÉMA A DŮVOD JEJ VOLBY, CÍL PRÁCE

Po návrate z Barcelony som začala uvažovať nad mojou bakalárskou prácou. Zhodou okolností sme v prvom semestri tretieho ročníka mali predmet "Grafický design pre prezentáciu" s pánom Jiřím Světlíkom, ktorý ma zásadne ovplyvnil pri výbere témy na moju bakalársku prácu.

2.1. Téma

Témou mojej bakalárskej práce sa stal citát Ladislava Sutnara:

„Zdá se, že nanejvýš pečlivé a kultivované řemeslné provedení je na vyměření.“

Nie každého umelca alebo remeselníka tento citát osloví. Ja som sa nad ním snažila zamyslieť z viacerých uhlov pohľadu a nadobudla som dojem, že kultivované remeselné prevedenie je pojem, ktorý každý vníma subjektívne a je ovplyvnený jeho osobným vývojom a vlastným poznaním.

Vybrala som si ho z dôvodu sebareflexie mojej práce s kovom. Tým nechcem povedať, že moja práca je starostlivo a kultivovane remeselne prevedená, pretože sa môže zdať, že je to presne naopak.

Ja však verím, že starostlivé a kultivované remeselné spracovanie sa učíme celý život. Moje prvé stretnutie s kovom bolo v prvom ročníku bakalárskeho stupňa pri práci na klauzúrnej práci "dychu". Po troch rokoch ma táto téma opäť inšpiruje a tak sa k nej znovu vraciam a tým aj k remeselnému spracovaniu kovu.

Výber tohto citátu pre mňa teda symbolizuje skôr cestu ktorou sa budem uberať celý život - učiť sa starostlivému a kultivovanému remeselnému spracovaniu v kove a táto práca je pre mňa len jednou z mnohých zastávok.

Vrátila som sa teda k tvaru, s ktorým som pracovala pri klauzúrnej práci z prvého ročníka - "dych". Je to práca, ktorá ma bavila a pri ktorej som urobila moje prvé kroky pri spracovávaní kovu.

Ako som vyššie spomínala v prvom polroku tretieho ročníka sme mali povinný predmet “Grafický dizajn pre prezentáciu”. Jednou z úloh bolo odprezentovať niektorú z našich predošlých klauzúr. Ja som prezentovala práve “dych”. Pri prezentácii som divákovi rozdala mojich 7 brošní, aby si ich mohli obhliadnuť. Bolo mi veľmi sympatické, ako skúmavo moju prácu pozorovali. Pri tejto príležitosti som obecenstvo vyzvala, nech si nádobky otvoria. Bavilo ma vidieť prekvapené výrazy a skúšanie čo ďalšieho dokážu. Vtedy pán Svetlík povedal:

“Toto sú šperky, pre ľudí, ktorí sa nezabudli hrať.”¹

A tu sa zrodila myšlienka prepracovať túto prácu iným smerom. Prvý smer sa mi otvoril náhodným charakterom tejto práce - steampunkom. A aspekt hry mi pomohol vytvoriť novú ucelenú myšlienku pre kolekciu šperkov.

2.2 Steampunk

Steampunk je podžáner sci-fi či fantasy. Názov, vzniknutý v 80. rokoch 20. storočia, odkazuje na kyberpunk ako žáner sci-fi zameraný na technológie a paru (anglicky steam), presnejšie povedané popisuje spoločnosť a technológie založené na pare ako hlavným zdrojom energie, ktorá charakterizuje technológie tvoriace kulisy diel tohoto žánru.

Diela sa odehrávajú v rôznych alternatívnych históriách či sci-fi kulisách podobných prostrediam kníh J. Vernea alebo H. G. Wellse. Jedná sa hlavne o alternatívnu viktoriánsku éru, ďalej tiež o postapokalyptické prostredie alebo aj prostredie divokého západu.

Diela – na rozdiel od historických románov – predstavujú niektoré vynálezy, technológie alebo historické udalosti, ktoré neexistovali alebo existovali inakedy a inak.

---

¹ Svetlík, 2017

Za praotcou steampunku sú označovaní Jules Verne a H. G. Wells, pretože ich diela sa stali inšpiráciou ďalším tvorcom. Ďalšími literárnymi autormi, ktorí naviazali na tému steampunku, boli napr. Tim Powers, James Blaylock, William Gibson... Títo autori sa zaslúžili o preslávenie žánru a dali mu vizáž, akú poznáme dnes. Následkom toho bolo expandovanie steampunku aj do iných oblastí, ako je literatúra.

Výchozie prostredie steampunku je vlastne „zrealizovanie“ budúcnosti, tak ako si ju predstavovali ľudia 19. storočia. Prostredie je väčšinou zasadené do obdobia podobnému vláde kráľovnej Viktórii v Anglicku. Obdobie sa odráža najmä v móde obliekania (korzety, vesty, fraky, cylindre apod.), využívanie technológií (využití ozubených kôl, pary, vzducholodí, balónov apod.), ale aj tematickom pojatí čoby romantizmu. Farby odevov a doplnkov sú často čierne, hnedé, poprípade béžové. Vyššie popísané výchozie prostredie býva často dopĺňované ďalšími žánrami – divokým západom (tzv. Westernpunk - najmä v Amerike), postapokalyptickým sci-fi alebo fantasy. Steampunk sa samozrejme nevylučuje s jeho bratskými žánrami ako kyberpunk, biopunk, dieselpunk alebo aj teslapunk.¹

2.3. Cieľ práce

Inšpiračnými bodmi sa mi stali krátkometrážne filmy ako Cesta na mesiac (z orig. Le voyage dans la lune), Cesta do nemožna (z orig. Voyage à travers l'impossible) ktoré napísal a režíroval Georges Méliès, či český Baron prášil od Karla Zemana. (Príloha č.6 - č.8)

“Tak tohle ma příteli přivádí na myšlenku. Hleděte, stará, dobrá země. Což nemá právo potešit se též, z našeho úžasného objevu? Já se tam vydám, hned a okamžite a měsíčňana vemu hezky sebou ať pozná kderak žijeme, ať uvidí, kterak jse oblíkáme, ať také pocítí co je to láska, jako milujeme, jak vůbec pozná a chuť a vůní dobrodružství... nech pozná měsíčňan co je to život na zemi.”²

---

¹ Wikipedia: Steampunk [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Steampunk>

² Voľná citácia, úryvok z filmu Baron Prášil, Československo, 1961, min. 07:30 - 08:06

Príbehy, ktoré sa tam odohrávajú ma uchvacovali romantizmom a fantastickými predstavami o technologických vymoženostiach. “Prístroje”, ktoré majú kovový charakter sa stávajú prvkom, ktorý hlavným hrdinom napomáha zažiť neuveriteľné dobrodružstvo. (Príloha č. 8)

Ale prečo vyrobiť práve šperk? Prečo nie objekty, sochy či inštaláciu? Pre mňa osobne šperk nie je len o tom ozdobiť sa. Pre mňa je šperk “to” na viac, čo mi dodáva pocit sebaistoty.

Rozhodla som sa teda vyrobiť kolekciu šperkov, ktoré sa dajú zmontovať a skladať tak aby si “hlavný hrdina” (nositeľ šperku) mohol vytvoriť svoje vlastné fantastické “prístroje”, ktoré mu dodajú pocit sebaistoty a odvahu každý deň zažiť nové dobrodružstvo.

Montovanie, výroba vlastnej zostavy je navádzanie na hru a rozvoj umožňuje tvorenie aj nositeľovi.

3. PROCES PRÍPRAVY, PROCES TVORBY

V prvom rade som si musela uvedomiť čo chcem vyrobiť. Kam chcem predošlú klauzúrnu prácu “dychu” posunúť. Znova som si urobila rešerš, no už nie o tlakových bombách, ale o viktoriánskom Anglicku, priemyslovej revolúcii a parných strojoch - teda prostredí stemapunkových filmov a kníh.

3.1. Proces prípravy

Keď som si uvedomila, že by som chcela, aby moje steampunkové šperky boli variabilné, aby si ich človek mohol rozkladať a skladať, začala som rozmýšľať nad technickým prevedením.

Vrátila som sa k tej istej technológii, ktorú som už poznala a využila pri klauzúrnej práci “dych” - pracovala som s trubičkami a kruhom. Trubičky som vrstvila a vsadzovala do seba podľa vlastného estetického vkusu. Takto som vedela, že moja práca bude mať určitý technický ráz, ktorý sa môže umocniť ďalšími novými prvkami.

Na to, aby som umožnila čo najväčšiu variabilitu jednotlivých kusov, musela som prísť s technickým riešením, ktoré bude jednotné na každom kuse, teda bude možné ho využiť pri každom kuse (bez ohľadu na rozmery) a toto nenaruší jednotnosť celej práce z trubičiek.

Rozhodla som sa pre veľmi jednoduchú - a myslím funkčnú - možnosť. Závit.

Vytvárala som si malé trubičky, do ktorých som vytvárala závit. Trubičky som vletovala dovnútra komponentov, čo mi dovolilo pripraviť pre užívateľa akési prekvapenie pri montovaní jednotlivých dielov.

Užívateľ musí hľadať, v ktorej trubičke závit je a v ktorej nie, čo sa dá rozmontovať a čo je pripájkované napevno bez možnosti variability.

3.2. Proces tvorby

Proces tvorby bol pre mňa náročný v tom, že pomerne väčšiu časť som musela robiť v škole, v dielni. Pretože som bola závislá na letovaní, kovadlinách, preťahovačke atď. Bez takto vybavenej dielne by pre mňa nebolo možné túto prácu zhotoviť. I tak som často nachádzala problémy pri práci s niektorými kusmi.

Problém pre mňa bol, zhotoviť kruhy väčších priemerov, napríklad na môj náramok, práve preto, lebo naša dielňa má guľatinu iba menšieho priemeru. Taktiež nedostatočná prax s prácou s kovom mi neumožňovala pracovať tak rýchlo a efektívne, ako by som si predstavovala. Na druhú stranu som si vždy v dielni poradila a naučila som sa neuveriteľne mnoho o medi a jej spracovaní.

Prevažná časť mojej práce je z trubičiek. Potrebovala som teda veľké množstvo trubičiek rôznych priemerov, aby som bola schopná ich do seba vkladať čo najtesnejšie, aby letovanie nemuselo byť úplne perfektné.

Výber materiálu bol jasný, keď svojou farbou a dobrou spracovateľnosťou zapadla do mojich plánov.

Niektoré trubičky som mala už odložené z predchádzajúcej práce, ale mnoho som si ich musela vyrobiť.

Medený plech som najskôr narezala, potom nažihala a preťahovala cez profily kruhového tvaru. Keď sa mi strany trubičky stretli, trubičku som zaletovala a ďalej preťahovala až k požadovanému priemeru.

Po zhotovení určitého množstva trubičiek som ich mohla voľne narezávať podľa toho, ako som ich ďalej plánovala vkladať do seba.

Pri práci na malých a veľkých komponentov pripomínajúcich tvar pilulky, či kyslíkovej bomby (pracovný názov "bombičky", som pracovala podobne ako už predtým. Vytvorila som si dve pol guľôčky a trubičku s požadovanou výškou. Vytvorila som dva typy bombičiek - malé a veľké.

Pri malých bombičkách som bola obmedzená vo výbere najmenej veľkosti tým, aby som dovnútra vedela vložiť a zaletovať trubičku s vnútorným závitom.

Pol guľôčky som vyrobila tak, že som si medený plech narezala do požadovaného priemeru kružnice, ktorú som nasledovne žihala a vyklepávala do pol guľčikovej oceľovej formy. Keď som mala požadovanú veľkosť pol guľôčky, ošmirgľovala som hrany a mohla obe pol guľôčky priletovať k narezanej trubičke už aj so závitom.

Pre výrobu závitov som potrebovala trubičku s vonkajším priemerom 0,4 mm, pretože vnútorný závit bol 3 mm. Trubičky som si pripravila vyššie uvedenou technológiu a následne som vytvárala závit pomocou závitnice. (Príloha č.9)

Trubičku som si vždy uchytila do zveráka, spravila som vnútorný závit (hĺbka cca. 7 mm), potom som trubičku vložila do prístavku, ktorý mi dovoľoval odrezat' trubičku presne požadovanej dĺžky (5 mm). (Príloha č.10)

Po odrezaní 5 mm trubičky som opakovane vložila trubičku do zveráku. Tento proces som opakovala až pokým som nemala dostatočný počet závitov, cca 50 kusov.

Ďalej som narezávala mosadzné trubičky na dĺžku 50 mm, do ktorých som z oboch strán vrtala diery menšieho priemeru ako závit 3 mm. Následovne som tam pomocou závitníku urobila závit. Takto je možné si z trubičiek vytvoriť náhrdelník rôznych dĺžok pomocou závitovej tyče. Je možné ho rozložiť a časti znova poskladať do náramku. Tiež je možné trubičky použiť ako brošňu, alebo ich kombinovať s bombičkami, či kruhovými komponentmi.

Závitovú tyč som si nevyrábala. Obávala som sa prípadného zakrivenia drôtu, pretože je to časť ktorá všetko prepája a je to časť, ktorá musí byť dokonale funkčná. Z tohto dôvodu som sa nakoniec rozhodla, že závitovú tyč kúpim.

Zvolila som mosadznú tyč, a to preto, že mosadz je na rozdiel od medi tvrdšia a nemala by sa tak jednoducho poškodiť pri rozkladaní a skladaní šperkov. Mosadznú tyč som rozrezala na dva typy dĺžok. Dlhšia (50 mm) a kratšia (25 mm).

4. POPIS DIELA, TECHNOLOGICKÉ ŠPECIFIKÁCIE, PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ OBOR

4.1. Popis diela

Je náročné popísať jednotlivé šperky tohto súboru. Je to dané tým, že variabilita celého setu a možnosti rôzneho spájania kusov dovoľuje skombinovať množstvo šperkov. Univerzálne napájanie, ktoré som zvolila, teda závit, ktorý je všade rovnakého priemeru, dovoľuje napojiť každý kus s iným kusom. Je teda ťažké vybrať si z toho len niečo. Ďalším dôležitým aspektom je to, že pri tejto práci si každý užívateľ svoj šperk nastaví podľa vlastného vkusu.

V tejto sade sa nachádza:

1 dutý náramok, ktorý ale môže predstavovať aj brošňu, či záves.

15 mosadzných trubičiek 5 cm priemeru s 4 vnútornými závitmi, čo im umožňuje zostaviť náhrdelník, náramok alebo vytvoriť súčasť brošne či objektu.

9 kusov malých bombičiek s dvoma závitmi, ktoré slúžia ako komponenty k vyššie uvedeným možnostiam náhrdelníku, náramku či brošne.

2 kusy veľkých bombičiek, ktoré fungujú ako objekty, brošne, či záves.

25 mosadzných 5 cm dlhých závitových tyčí, ktoré fungujú ako spojovníky medzi objektami.

20 mosadzných 2,5 cm dlhých závitových tyčí, ktoré fungujú ako kratší spojovník medzi objektami.

8 kusov komponentov skladaných z trubičiek rôznych priemerov, s jedným alebo dvoma závitmi, ktoré slúžia ako komponenty k náhrdelníku, náramku, brošni či na prsteň.

1 kus prsteňa s guľatého medeného drôtu so závitom, na ktorý je možné pripevniť čokoľvek z vyššie uvedených komponentov. (Príloha č.11)

V prílohách môžete pre ilustráciu vidieť jeden z variantov, ako je možné si šperky poskladať. (Príloha č.12 - č.20)

Za silné stránky tejto sady považujem to, že má mnoho možností obmien. Každý človek je iný a má iné estetické cítenie. Každý z nás rád nosí iné šperky. Niektorí si rád dajú jednoduchú, malú brošňu. Iní sa nebránia veľkému náhrdelníku s rozmerným závesom. Verím, že človek, ktorý si vlastný šperk poskladá, sa na chvíľu usadí, zastaví sa od každodenných zhonev a vráti sa späť do detských čias, keď skladal Lego či stavebnicu Merkur. Skladanie svojich šperkov človeka presunie naspäť do detstva.

Po tomto rituále, typu meditácie, je nositeľ šperku pomyselne pripravený na všetko čo ho čaká.

Za slabú stránku sa dá považovať práca s bežným materiálom - kovom a technické prevedenie.

Som si vedomá nedostatkov pri technologickom spracovaní kovu, no ako som už hore spomínala, práve táto skúsenosť bola mojim cieľom. Prax v spracovávaní kovov je ťažká a trvá roky, kým sa človek s týmto materiálom naučí správne pracovať.

Materiál, ktorý sa mi ponúkal, vnímam ako niečo, čo výtvarne podporí atmosféru doby konca 19.storočia, jej objektov ako ich vidím ja. Rovnako aj výrobné postupy, stopa celého môjho rukodielneho procesu vytvárania by mala navádzať na rovnaký výtvarný výraz.

Škola je miesto, kde sa človek učí novým veciam, kde sa učí ako robiť chyby a v čom sa zdokonaľovať. Neviem si predstaviť, či ešte budem mať možnosť pracovať s kovom a naberať tak cenné skúsenosti.

Dá sa teda povedať, že výroba týchto šperkov je pre mňa určitým dobrodružstvom. "Prístroje", šperky ktoré vyrábam ma prenášajú k poznaniu tajov technológie.

4.2. Technologické špecifikácie

Technologické špecifikácie som z veľkej časti už popísala vyššie, pri procese výroby šperkov.

Ako som vyššie spomínala rozhodla som sa pracovať s meďou.

Meď som si vybrala hlavne z toho dôvodu, že už s ňou mám skúsenosti. Je pružná a môžem s ňou pracovať sama v našich dielniach,, čo s inými kovmi, napríklad ako oceľ či nerez nie je možné.

Na druhú stranu sa mi tiež hodí do konceptu mojej práce, pretože steampunkové vyobrazenie predmetov pracuje práve s medenými predmetmi.

"Meď je pravdepodobne prvým kovom, ktorý človek kedy používal. Aj keď sa prirodzene v čistej forme vyskytuje v zemskej kôre, nie je jej príliš veľa, a preto sa dnes väčšinou vyrába pomerne jednoducho zo sulfidických rúd. Má hnedú až načervenalú farbu a priemyselne sa využíva jej vynikajúca elektrická vodivosť (má 95% vodivosti najvodivejšieho kovu - striebra). Vykazuje aj vynikajúce tepelne izolačné schopnosti, veľmi vysokú odolnosť voči korózii (keď zkoroduje, získava modrozelenú farbu, ako môžeme vidieť na viacerých strechách.) a pomerne nízky koeficient trenia. Je to veľmi dobre kujný kov, a preto sa ľahko spracováva plastickou deformáciou. Dá sa dobre pájkovať pomocou striebra alebo cínu. Vo vyžihanom stave sú však jej mechanické vlastnosti iba priemerné (je mäkká, kujná) a dajú sa zlepšiť tvarovaním za studena (tepaním).

K hlavným oblastiam použitia patrí výroba kúrenárskych a vodovodných trubiek, elektrických vedení a súčastiek (polovica svetovej produkcie medi ide na výrobu elektrických vodičov). Používa sa aj ako strešná krytina v stavebníctve.

Med' sa často zlieva s inými kovmi. So zinkom tvorí mosadz, s cínom bronz a často ju nájdeme v zliatinách s nikelom, hliníkom, striebrom a ďalšími kovmi.¹

4.3. Prínos práce pre daný odbor

Šperk je médium neuveriteľných možností. To som sa naučila už v prvom ročníku, krátko po nástupe na tento odbor. Je to poznanie, ktoré mi odovzdal náš vedúci ateliéru pán Petr Vogel. Otvoril mi myseľ neuveriteľnými smermi, až som sa dopracovala k pochybám, čo je skutočný a významný prínos pre už tak rozsiahly odbor?

Nepriniesla som oboru nový materiál, ani som nevyvinula novú technológiu spracovania kovov. V šperku mnoho výtvarníkov pracuje s novými materiálmi a experimentuje. No dovoľm si povedať, že to, čo sa nás snažil náš vedúci po celé tri roky naučiť je, že prínos je náš osobný, autorský odtlačok do danej práce.

Pre mňa to bol v tomto prípade záujem o fantastický svet, techniku a záujem rozšíriť si svoje schopnosti v spracovávaní kovov. Keď človek prenesie do umeleckého diela svoj osobný záujem, stavia na niečom čo sa nedá opakovať. Stane sa to niečím jedinečným, pretože každý človek je jedinečný.

---

¹ KULA, D., TERNAUX, É. *Materiology: Průvodce světem materiálů a technologií pro architektky a designéry*. 2012, ISBN 978-80-260-0538-4. S. 167

5. ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

a) Knižná a periodická literatúra

1. KŘÍŽOVÁ, Alena. Dějiny odívání Šperk od antiky po současnost. 1. vyd. Praha: NLN-Nakladatelství Lidové noviny, 2015. ISBN 978-80-7422-311-2.
S. 33.
2. BECKER, Udo. Slovník Symbolů. 2002. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-612-8.
S.132.
3. KULA, D., TERNAUX, É. Materiology: Průvodce světem materiálů a technologií pro architektky a designéry. 2012, ISBN 978-80-260-0538-4 S.167
4. TÄUBL, K. a kol. Zlatnictví, Stříbrnictví a klenotnictví. 1. Vyd. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1989. ISBN 80-03-00130-7.

b) Internetové zdroje

1. Citaty-slavnych.sk [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://citaty-slavnych.sk/citaty/30527-fjodor-michajlovic-dostojevskij-ak-chcete-do-cloveka-vniknut-a-nazriet-mu-do-duse/>
2. Wikipedia: Tlakové láhve [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tlakov%C3%A1_l%C3%A1hev
3. Wikipedia: Steampunk [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Steampunk>
4. ČSFD: Baron Prášil [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/10099-baron-prasil/prehled/>
5. Youtube: A Trip to the Moon Color Restored Full Movie [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=16Vw6GVns9Q&t=26s>
6. Youtube: Journey Through The Impossible [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=PII3zftl5wg>

6. RESUMÉ

The theme of my Bachelor's thesis is the quote of Ladislav Sutnar:

„It seems, that the most careful and cultivated craftsmanship is dying out.“

I tried to think about this quote in different ways. I believe that the definition of „the most careful and cultivated craftsmanship“ can be interpreted differently by everyone based on their experiences.

I choose this topic because I wanted to develop my skills in the craft of metal. Work with metal is for me connected with my first project at the department of Jewelry and Metal Design.

The topic was Breath. In this work I made 7 brooches reminding shapes of compressed air bottles. Back then I didn't have practice in working with metal. I used way too much silver solder and I mixed brass and copper so I was not able to solder them properly. However final form accidentally entered into „steampunk“ style. Which gives me another layer of my bachelor work.

„Steampunk“ is under the genre of sci - fi. The grandfather of this genre is Jules Verne. Inspired by him, movies like „*A Trip to the Moon*“ and „*The Outrageous Baron Munchausen*“ was made. Characteristic for these genre is that technical machines helps to people undertake extraordinary adventure. It is often in different alternatives scenarios.

I made a set of components when the owner can construct his own „machines for the adventure“. Steampunk is here like metaphore for people to dream and play (construct). It is a message to not be scary of the adventure, life or anything what can come.

7. ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1	Klauzúrna postupová skúška - Pečatný prsteň
Príloha č. 2	Klauzúrna postupová skúška - Dych
Príloha č. 3	Klauzúrna postupová skúška - Vzťah
Príloha č. 4	Klauzúrna postupová skúška - Vzťah
Príloha č. 5	Stáž v Barcelone - Technológia
Príloha č. 6	Inšpirácia
Príloha č. 7	Inšpirácia
Príloha č.8	Inšpirácia
Príloha č.9	Proces tvorby
Príloha č. 10	Proces tvorby
Príloha č. 11	Celý set
Príloha č. 12	Náramok
Príloha č. 13	Brošňa / objekt
Príloha č. 14	Brošňa / objekt
Príloha č. 15	Náramok
Príloha č. 16	Prsteň
Príloha č. 17	Náramok
Príloha č. 18	Náramok / objekt
Príloha č. 19	Prsteň
Príloha č. 20	Objekt
Príloha č. 21	CD - ROM

Príloha č. 1

Klauzúrna postupová skúška - pečatný prsteň

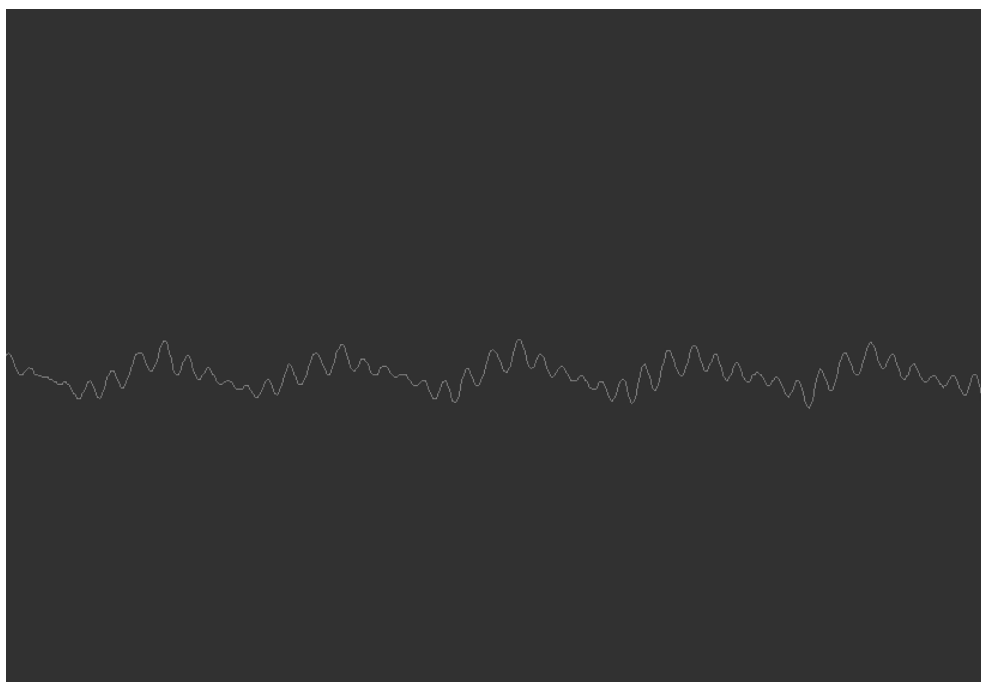

Foto: Kryštof Novotný

Príloha č. 2

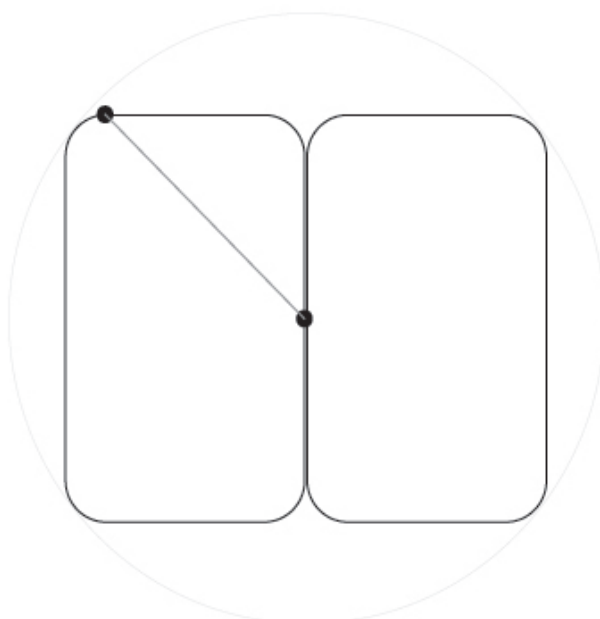
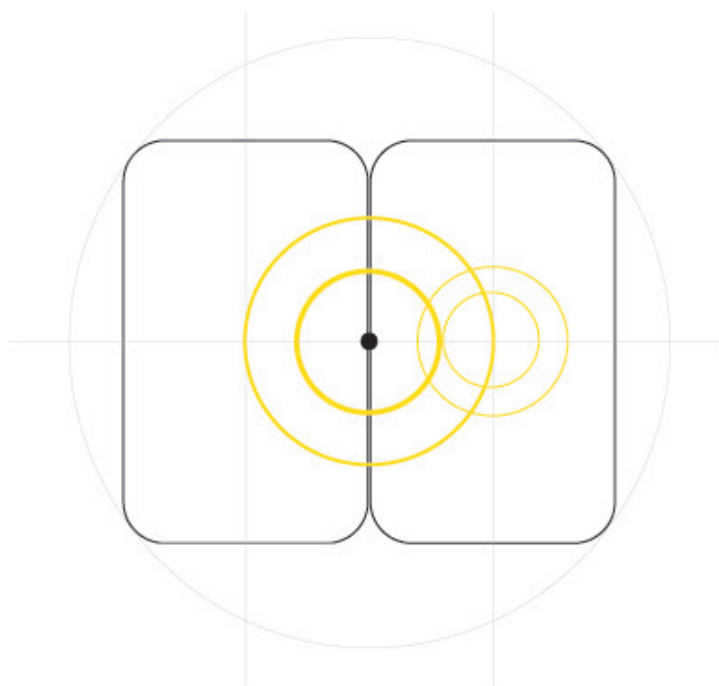
Klauzúrna postupová skúška - Dych

Foto: Anton Savitskiy

Príloha 3

Klauzúrna postupová skúška - Vzťah/Karty

Príloha č. 4

Klauzúrna postupová skúška - Vzťah

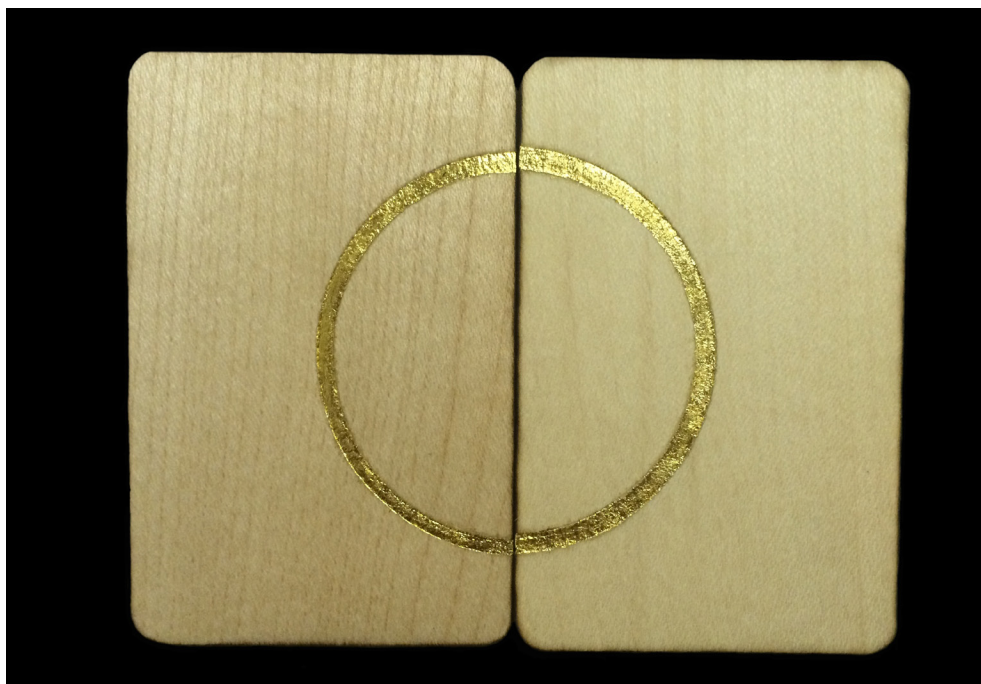

Foto: Autorka

Príloha č. 5

Stáž v Barcelone - Technológia

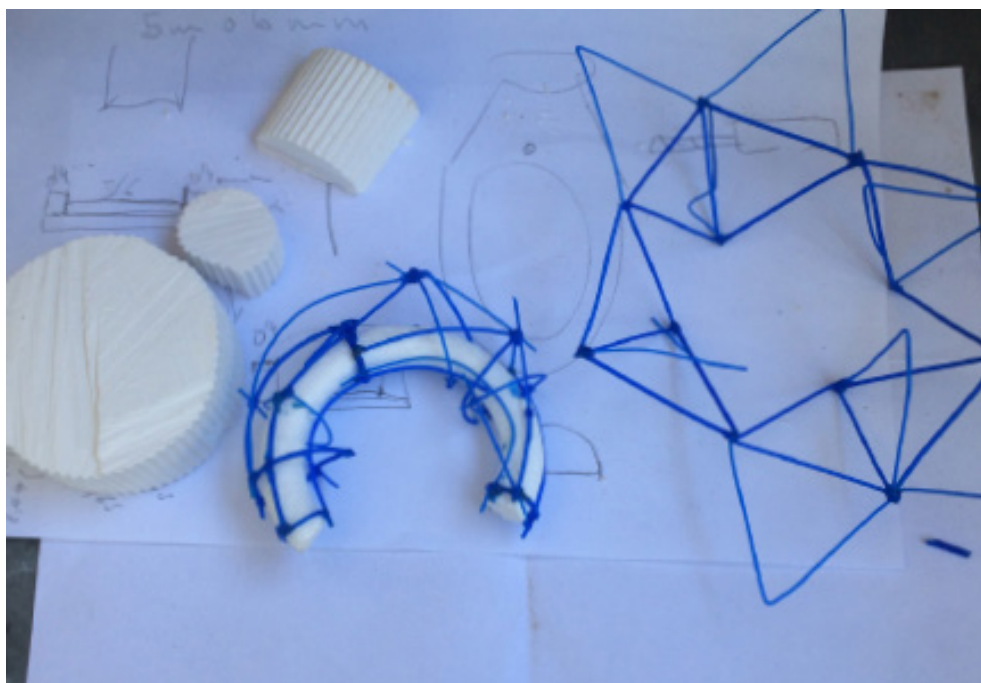

Foto: Autorka

Príloha č. 6

Inšpirácia

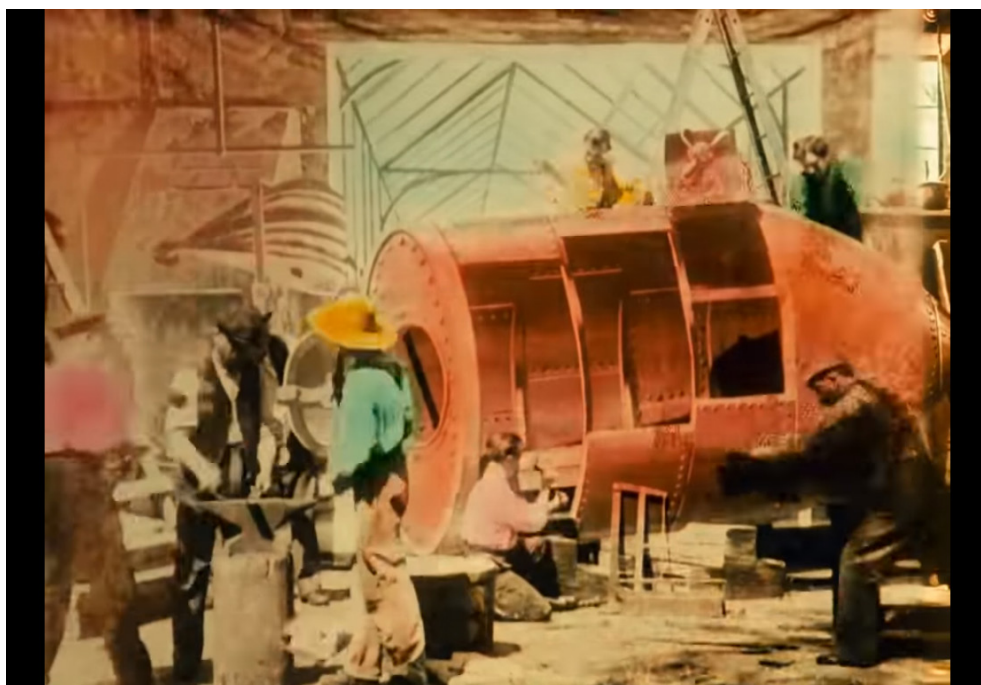
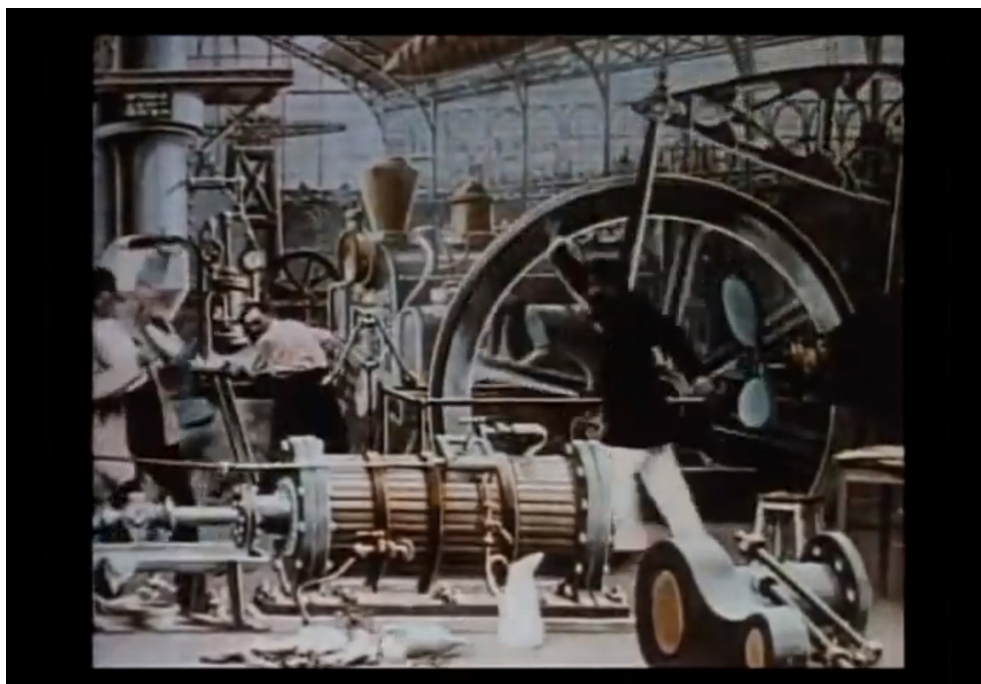
Príloha č. 7

Inšpirácia

Príloha č. 8

Inšpirácia

Príloha č. 9

Proces tvorby

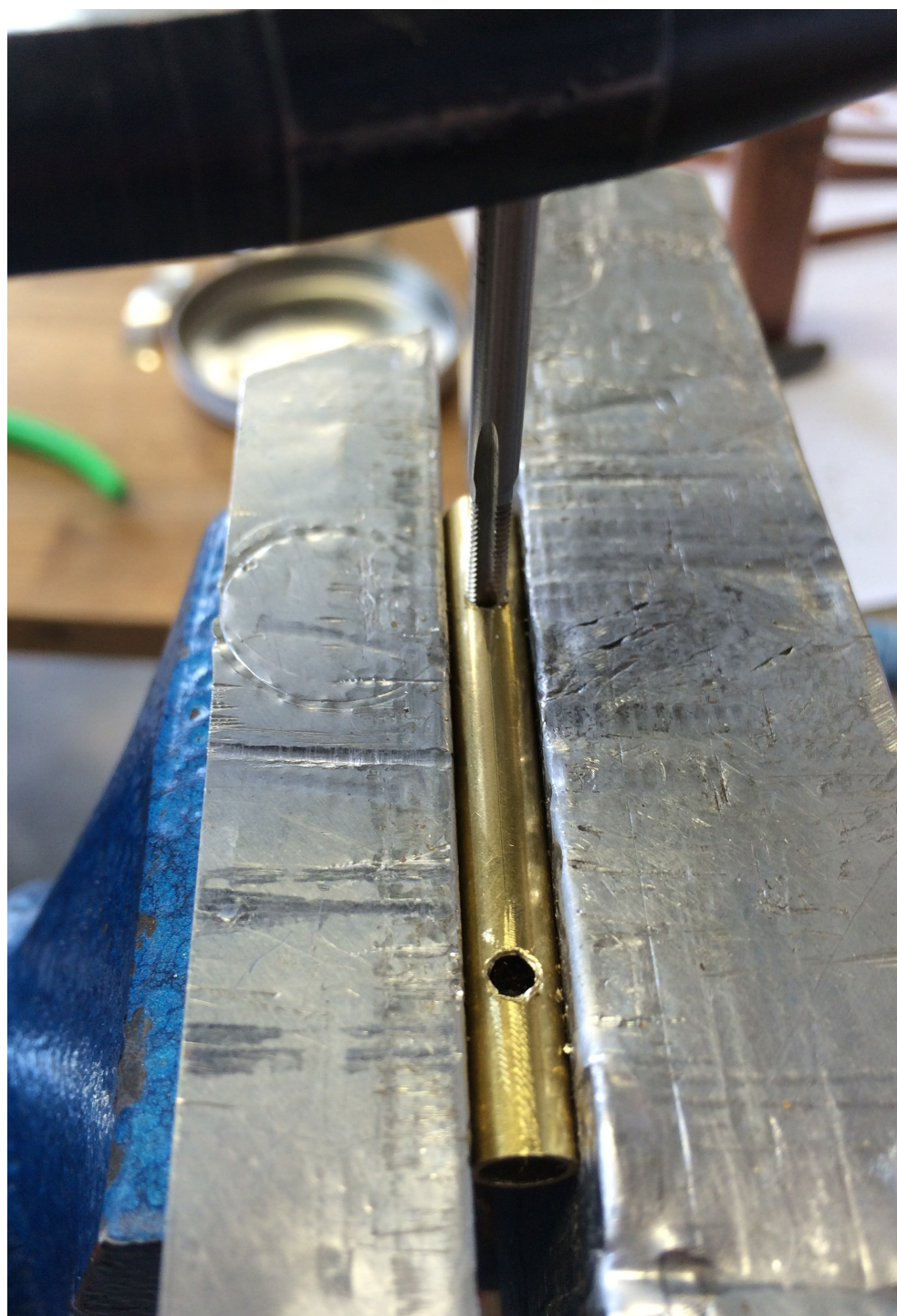

Foto: Autorka

Príloha č. 10

Proces tvorby

Foto: Autorka

Príloha č. 11

Celý set

Foto: Autorka

Príloha č. 12

Náramok

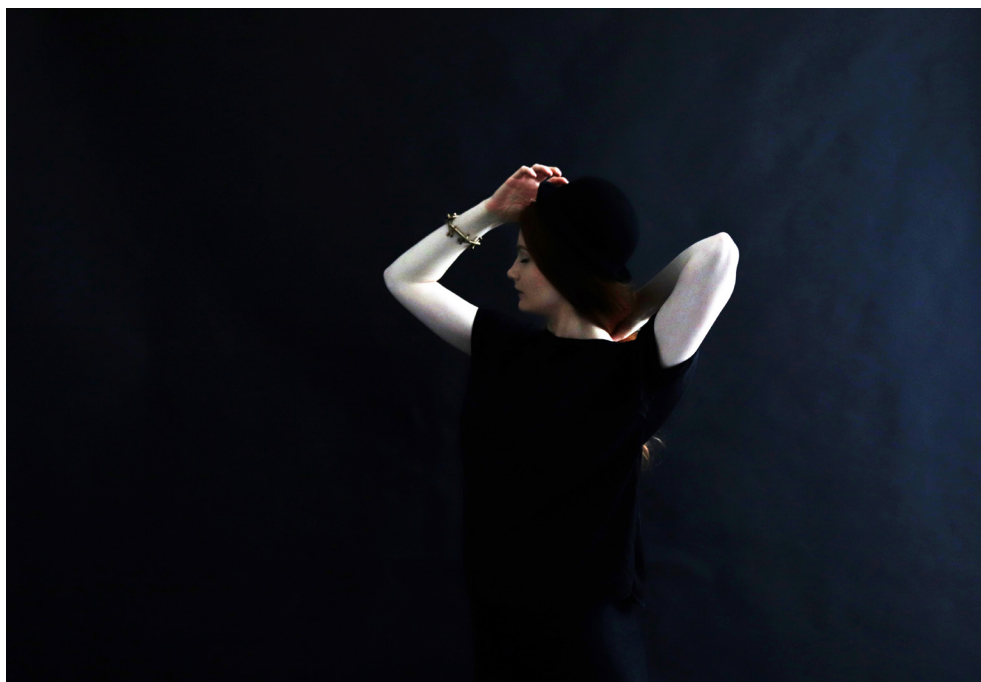

Foto: Autorka

Príloha č. 13

Objekt / Brošňa

Foto: Autorka

Príloha č. 14

Objekt/ Brošňa

Foto: Autorka

Príloha č. 15

Náramok

Foto: Autorka

Príloha č. 16

Prsteň

Foto: Autorka

Príloha č. 17

Náramok

Foto: Autorka

Príloha č. 18

Objekt / Náramok

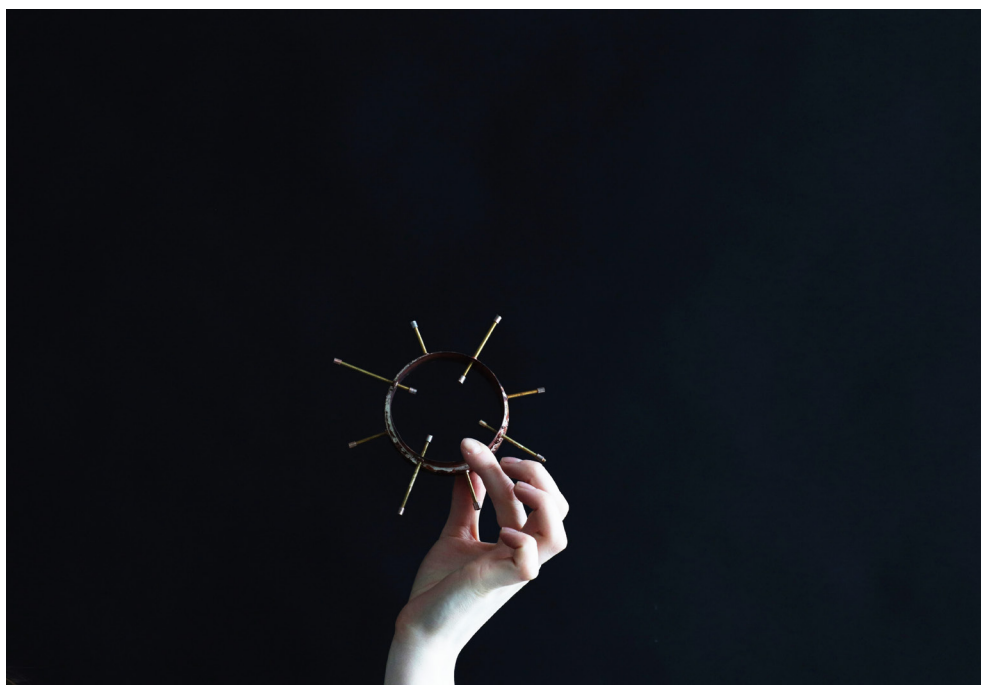

Foto: Autorka

Príloha č. 19

Prsteň

Foto: Autorka

Príloha č. 20

Objekt

Foto: Autorka